

‘Of ik nou in een half
wartje klaar ben
of in drie kwartier ...’

Fietsboer Gerard Keijzer

Tekst **DOUWE ANNE VERBRUGGE** | Fotografie **OTTO KALKHOVEN**

Als een jonge hinde springt Gerard Keijzer op zijn bakfiets. De drie melkbussen zijn nog leeg, dat scheelt. De inwoner van Ter Aar is op weg naar zijn zeven melkkoeien die een kleine kilometer van de boerderij in het weiland lopen. “Dat is altijd zo geweest. In de tijd van mijn opa al. Ik weet niet beter dan dat we in de zomer met de melkspullen naar de koeien moesten fietsen.”

“Geen koe is gelijk. Ze hebben ieder hun eigenaardigheden.”

Hoe oud de bakfiets precies is, weet Gerard niet. Het frame, het stuur en de onderbouw zijn nog origineel. Evenals de goed ingevette dikke ketting. Aan de voorkant bungelt een lampje. Zo’n modern dingetje van de Action dat op batterijen loopt. “In de ochtend ga ik om kwart over vier naar de koeien. Dan is het nog pikgedonker. Maar veel licht heb ik niet nodig. Ik kan het goed zien omdat mijn ogen gewend zijn

aan het schemerdonker. En de weg ken ik op mijn duimpje.” Met het vroege opstaan heeft Gerard nooit moeite. “Ik melk al zeventien jaar”, vertelt de 74-jarige boer. Zijn vrouw Coby haalt er een zwart-witfoto bij om het bewijs te leveren. Daarop een klein jochie op een melkerskrukje onder de koeien. “Echt melken deed ik toen natuurlijk nog niet, maar ik ging altijd graag mee met mijn vader. Toen we tien of twaalf jaar oud waren, mochten we echt mee melken.” Op het boerenbedrijf zijn altijd zo’n tien melkkoeien geweest. “Meer ging niet, omdat we niet konden uitbreiden. De boerderij heeft altijd de vijf hectare gehad die ik nu nog steeds heb. Omdat we alleen van de opbrengsten daarvan niet konden leven, is mijn vader een tuinderij gestart. Mijn broer en ik hebben de tuinderij overgenomen. Zo’n vijftienhonderd vierkante meter aan glastuinbouwkassen hadden we. Snijbonen, sla, radijs, peulen. We teelden met het seizoen mee. Maar mijn hart is altijd bij de koeien gebleven. Heerlijk vond ik het om in de zomer die hete kassen te verlaten en met een lekker briesje in de polder de koeien te gaan melken.”

Terugzwaaien

Coby en Gerard wonen in het dorp zelf; het woonhuis bij de boerderij is te vervallen. Maar de stal en de schuren op het erf hebben aan idylle niets ingeboet. Op de fiets van huis naar de boerderij – Gerard fietst zo’n vier tot vijf keer per dag op en neer – blijkt de dorps eigenheid

'In het gras zijn de spenen altijd schoon'

Van de zeven melkkoeien blijf er één achter in het weiland. "Dat is Fiona. Ze is zestien jaar oud en heeft onlangs de grens van honderdduizend liter gepasseerd. Maar nu is het klaar met haar. Zo gaat dat. Ik start geen bejaardenhuis voor koeien, dus ook Fiona gaat over een poosje naar de slager. Dat vind ik soms best lastig, je bouwt een band op met de koeien. De dagen voordat ze weggaan zijn het lastigst. Zijn ze eenmaal weg, dan is het al snel weer goed."

Best beessie

De roodbonte koeien zijn allemaal eigen fok, ze geven een kleine dertig liter per dag. "De koeien

gaan bij mij niet weg na vier of vijf jaar. Verschillende koeien zijn al acht of negen jaar oud. Dit jaar heb ik een koe die na vijf inseminaties nog steeds niet met kalf zit. Nou ja, dan gaat er nog een zesde rietje met sperma in. Ik geef niet snel op. 't Is een best beessie dat goed melk geeft. Ik snap wel dat een boer met honderd koeien hier heel anders tegenaan kijkt, maar ik heb die stress van 'moeten' en 'veel produceren' niet. Ik krijg ook geen buikpijn als de literprijs van veertig naar dertig cent daalt. Niet dat ik geen winst wil draaien, maar ik ga er niet failliet van als het even wat minder gaat. Ik vind het gewoon zo mooi om te doen, joh!"

Dat Gerard een bekende verschijning is in het dorp, wordt versterkt door zijn voorkomen. Hij is uiterst vriendelijk en begroet iedereen met een gulle lach. En dan die fantastische snor natuurlijk. "Coby kent mij niet anders dan met snor. Toen ik in dienst ging bij de marechaussee,

Als buurman Kees langskomt om een praatje te maken is het plaatje compleet.

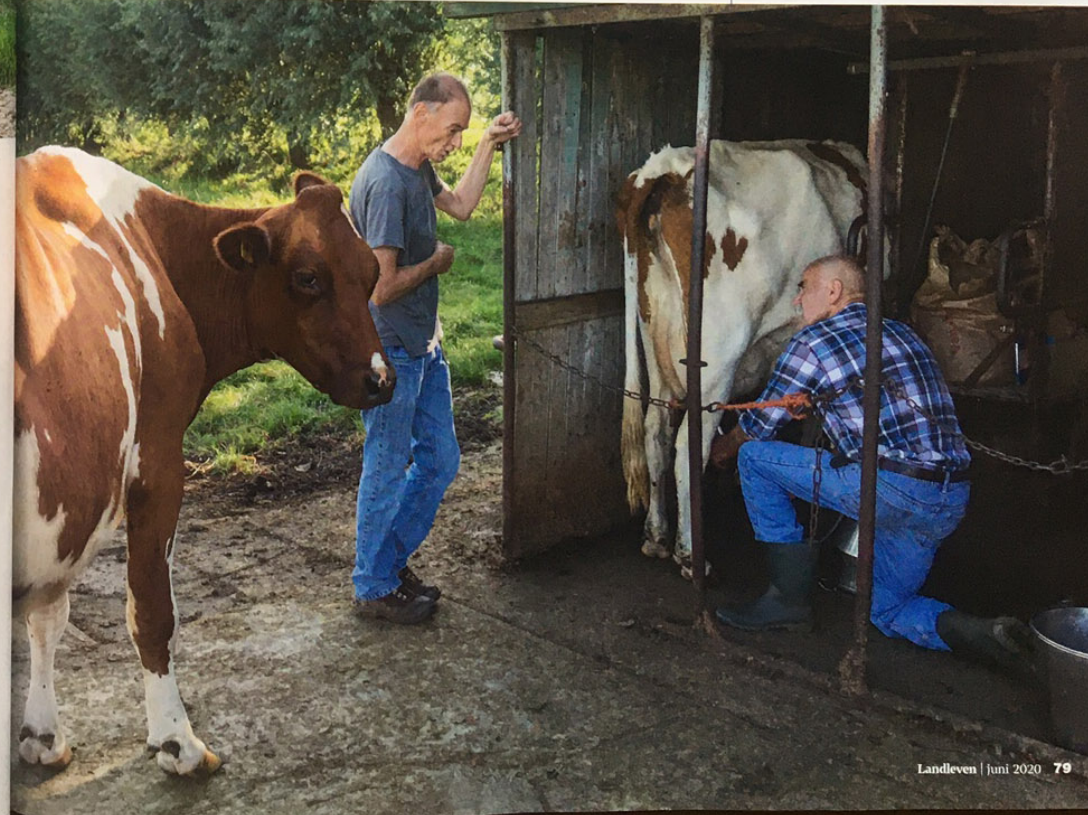

"'t Is een best beessie dat goed melk geeft."

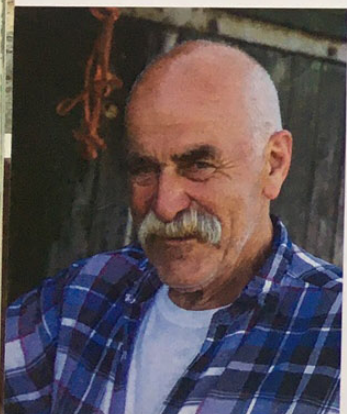
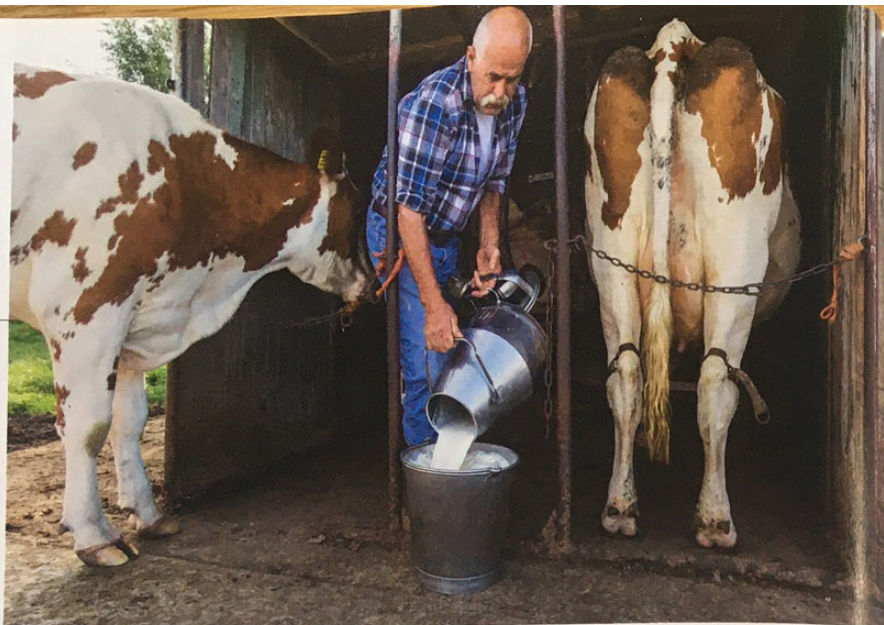
De melkmachine tuft zijn dieselwalmen uit.

van de boer. Regelmatig gaat de hand de lucht in. "Iedereen op Ter Aar kent mij. En ik probeer iedereen te kennen. Nieuwelingen op het dorp zwaai ik toe als ik ze op de fiets tegenkom, maar als ze na twee keer niet terugzwaaien, dan is het ook meteen klaar bij mij. Zo had ik eens iemand in de straat wonen die het pleegde om z'n hand niet op te steken. Ook goed. Maar toen ie 's winters een keer vroeg of ik zijn auto wilde aanduwen, gaf ik niet thuis." Gerards ogen fonkelen, en hij ginnegapt: "Ja, zo ben ik dan ook wel weer!"

Bij de stal wordt de bakfiets opgeladen voor de middagmelkbeurt. Drie melkbussen, de melkkel, de teems (trechters met zeef) en een emmertje water gaan mee naar de doorloopwagen. Die heeft een vaste plek in het weiland. Al fietsend vertelt Gerard dat ze tot eind jaren zestig met de hand hebben gemolken. "In deze buurt waren we een van de laatsten die overstapten op machinaal melken." Aangekomen bij de doorloopwagen zwengelt Gerard meteen de dieselmotor aan voor de vacuümpomp. Twee koeien tegelijk kunnen gemolken worden, maar Gerard houdt het bij één per keer. "Of ik nou in een half uurtje klaar ben, of in drie kwartier ..."

"Tja, je vraagt je weleens af waar die twintig liter aan melk zich allemaal ophoudt in het uier."

"Coby kent mij niet anders dan met snor."

'Ik durf het bijna niet te zeggen, maar ik lust geen melk'

De melk in de ketel brengt Gerard naar de melkbussen die voor aan de dijk staan.

wilde ik mijn snor laten staan. Maar dat mocht niet zomaar, daar moest ik een aanvraag voor doen. Als reden heb ik opgegeven dat een snor ter verfraaiing van het persoonlijk voorkomen was met als doel het vergroten van de huwelijkskansen. Dat werd geaccepteerd. Op voorwaarde dat ik veertien dagen niet naar huis mocht. Eerst moest de snor volgroeid zijn. Kun je je bijna niet meer voorstellen hè. Maar goed. Niet veel later ontmoette ik Coby. En de snor is altijd gebleven."

De melkmachine tuft zijn dieselwalmen uit, de o zo makke koeien drentelen rond de doorloopwagen waar een zweem van zoete melk hangt, gemengd met de geur van een eerlijke koeienvlaai. Als buurman Kees langskomt om een praatje te maken, is het plaatje compleet. Alsof er de afgelopen vijftig jaar niets is veranderd. Kees: "De koeien weten precies in welke volgorde ze worden gemolken, dat blijf ik zo grappig vinden!" Met een ferme pets op het achterwerk sommeert Gerard de uitgemolken koe het doorloophok te verlaten. De volgende kan niet

wachten. Maar die wil per se op de andere plek in het doorloophok worden gemolken. Gerard: "Daar is geen kruid tegen gewassen. Iedere koe heeft haar voorkeur. Ik vind dat wel grappig. Geen koe is gelijk, ze hebben ieder hun eigenaardigheden."

De laatste koe krijgt de spanbandjes om haar poten gebonden. Aan het schoonmaken van de spenen doet Gerard niet. "Dat gebeurt alleen op stal. En altijd met een droge doek. Maar hier in het gras zijn de spenen altijd schoon." De doorzichtige slang die naar de ketel loopt is handig. "Makkelijk om te zien of de koe 'uit' is. Maar even voelen aan de uier werkt net zo goed hoor. Tja, je vraagt je weleens af waar die twintig liter aan melk zich allemaal ophoudt in het uier. Wonderlijk toch!"

Wel biest, geen melk

De melk in de ketel brengt Gerard naar de melkbussen die voor aan de dijk staan. Even proeven of de melk goed is zit er niet in bij de boer. "Ik durf het bijna niet te zeggen, maar ik lust geen melk. Biest wel. Dat vind ik verschrikkelijk lekker. Coby maakt van de eigen melk weleens pudding met bessensap. Dat is heerlijk, maar gewoon melk ... geen denken aan!"

Buurman Kees is inmiddels vertrokken, de avondhap wachtte. Gerard zwiert met een atletische beweging de melkbussen op de bakfiets. "Een sportschool heb ik niet nodig. Vroeger waren de bussen van staal, toen waren ze nog zwaarder. De laatste bussen zijn van aluminium gemaakt." Als de bakfiets in beweging is gezet, volgt de terugweg naar de boerderij. De boer zoeft over het goed geasfalteerde fietspad. "Vroeger was dit een kleiweg met wat klinkertjes. Een heel gehobbel toen."

Thuis op het erf gaat de melk de koeltank in. Om de drie dagen komt een vrachtwagen van de melkfabriek de melk halen. "Ik zit al jarenlang bij dezelfde zuivelcoöperatie en ik ga als kleine klant niet wisselen, zo meteen vinden ze het niet de moeite om de melk bij mij op te halen." Verkoop van rauwe melk aan particulieren doet Gerard niet. "Vroeger deden we dat wel met de groenten uit de kas. Maar dat was altijd zo'n gezeur joh. Dan was dit niet goed, of was dat weer te duur en gingen ze afdingen. Dat was ik snel zat. Geef mij gewoon m'n koetjes maar. Daar vermaak ik me uiterst best mee!"

"Een sportschool heb ik niet nodig."

'Ik krijg geen buikpijn als de literprijs een dubbeltje daalt'

